

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרו עולמית להיווק
ועידוד לימוד התורה

יום שני י"א אב תשע"ח | דף היומי בבלי: זבחים קא.
דף היומי בהלכה: מסעיף ט' עד סעיף י"א.
מוסר: נפוצות ישראל פרק א' מ"ואראה לעיני הקורא" עד תחילת פרק ב'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: פרק יא 'בענין נתינת העצה' עד 'והנה עד הנה דברתי'.

הדף היומי בהלכה

הוסיפו תבלין לסיר שעל האש בשבת - האם התבשיל נאסר?

נאסר בדיעבד, כיון שיש הסוברים שאין איסור בבישולו. ואם הוסיף לתבשיל שבכלי ראשון תבלין בלתי מבושל, והתבשיל לא היה מתובל כלל קודם לכן; או אף אם התבשיל היה מתובל קודם לכן, אלא שכמות התבלין שהוסיף בשבת יש בה כדי לתבל את התבשיל בפני עצמה - נאסר התבשיל באכילה; אך אם התבשיל היה מתובל, ואין בכמות התבלין שהוסיף כדי לתבל את התבשיל בפני עצמה - יתכן שאינו נאסר. [שו"ע שיח, ט, ט, משנ"ב עג-עד, וביה"ל ד"ה ואם, וד"ה אסור; ביאורים ומוספים דרשו, 78; וראה שם, 79]

'כלי ראשון', דהיינו הכלי שבו התבשל מאכל או משקה מכוח האש, בין אם עמד מעל האש בשעת בישולו, ובין אם עמד לצד האש - יש כוח בתבשיל שבתוכו לבשל מאכל אחר אפילו לאחר שהרחיקוהו מהאש, כל עוד הוא חם במידה ש'היד סולדת בו'; ואסור להניח בו מאכל בלתי מבושל. ועירוי מכלי ראשון מבשל 'כדי קליפה', דהיינו את השכבה החיצונית של המאכל שמערים ממנו עליו. ובהנחת המאכל בכלי ראשון - אסור המאכל באכילה בדיעבד, כדן 'מעשה שבת' (ראה שולחן ערוך לעיל, א). וכן בעירוי - אסורה השכבה החיצונית באכילה. אולם, אם המאכל היה אפוי או צלוי, למרות שאסור לבשלו, אינו

הדף היומי בהלכה

מדוע אסור להניח בשבת על האש מאכל בלתי מבושל על דעת להסירו לאלתר?

לבזוק על מאכל כזה תבלין בלתי מבושל. וכלי ראשון העומד על האש, אסור להניח בתוכו אף דבר מבושל, כיון שנראה כמבשל; וכל שכן שאסור להניח בתוכו מאכל בלתי מבושל, אף אם יש בכונתו להסיר את הכלי מהאש לאלתר, ואין סיכוי שמאכל זה יתבשל ללא חום האש, וכגון בשר בקר - כיון שיש לחשוש שישכח להסירו מהאש, ויעבור על איסור בישול דאורייתא. [שו"ע שיח, ט, משנ"ב סד-סה, שעה"צ צה, וביה"ל ד"ה אסור]

תבשיל המונח ב'כלי ראשון', אך כבר אינו חם במידה ש'היד סולדת בו', אין בכוחו לבשל מאכל אחר. ותבשיל שהעבירוהו ל'כלי שני' - אף אם היד סולדת בו, אין בכוחו לבשל ככוח כלי ראשון; אולם, מכיון שאין אנו בקיאים במידת כוח הבישול של כלי שני ביחס לכל מאכל, אסור להכניס אף לכלי שני כל מאכל בלתי מבושל; ובדיעבד אין המאכל נאסר באכילה. ומים ושמן, מפורש בדברי רבותינו ז"ל שאין בכוח כלי שני לבשלם, ולכן מותר לכתחילה לשופכם לכלי שני. ודבר גוש, כלומר, מאכל גושי - יש אומרים שיש בכוחו לבשל ככלי ראשון אף כאשר הוא מונח בכלי שני; ולכן אסור, לדוגמה,

הדף היומי בהלכה

האם יש איסור בישול בסוכר מבושל?

אף בכלי ראשון. אך יש שפקפקו בהיתר זה, אם משום שלדעתם כאשר הם נמסים בתבשיל החם נשלם בישולם במידה מסוימת, ואם משום שהם נעשים נוזליים בהתערבם בתבשיל החם, ודינם כתבשיל נוזלי שהצטנן, שיש בו איסור בישול. ורצוי להחמיר, ולא להניח אף מלח וסוכר מבושלים כי אם בכלי שני, ואף שלא לערות עליהם מכלי ראשון. ויש שהורה להחמיר אף בכלי שני כאשר חום התבשיל שבתוכו הוא במידה ש'היד נכזית בו'; ויש שהורה שעל 'דבר גוש' (ראה לעיל) ניתן לכתחילה להניחם. [שו"ע שיח, ט, משנ"ב סז רעא; ביאורים ומוספים דרשו, 83, 85 ו-86]

נחלקו רבותינו ז"ל בגמרא בנוגע למלח: יש אומרים שהוא 'קשה הבישול' עד שגם 'כלי ראשון' (שאינו עומד על האש) אין בכוחו לבשלו; ולמרות שהוא נמוח, אין לכך קשר לבישול, שהרי אף במים קרים הוא נמוח. ויש אומרים שהוא 'מקלי הבישול' עד שאף 'כלי שני' יש בכוחו לבשלו. דעת רוב הפוסקים כדעה הראשונה, שאין בכוח כלי ראשון לבשלו, וכן פסקו השולחן ערוך והרמ"א; אך יש שפסקו כדעה השניה, שאף כלי שני יש בכוחו לבשלו, וכתב הרמ"א שרצוי להחמיר. ויש אומרים שבכלי שלישי ניתן להקל. ומלח מבושל, וכן סוכר מבושל, אין בהם עוד איסור בישול, ומותר להניחם

פעם כשניסו לשכנע את הגה"צ רבי זיידל אפשטיין לנסוע לנופש, אמרו לו כי גם הגר"ש זולבה נוסע כל שנה למנוחה. כששמע זאת הגיב בביטול ואמר: "אתם באמת חושבים שהרב זולבה נוסע לנוח?!"

"לנוח?! הכנתי את כל 'אלול' בימים האלו!"

תלמידו הגרי"מ המניק שליט"א את ספרו הנפלא 'אבני שלמה', ושם הוא מספר כדלהלן: "כשחזר מנסיעה לנופש שאלתי אותו אם עלה בידו לנוח. הביט בי ושאל בתמהון: 'לנוח? הכנתי את כל אלול בימים האלו!'". רק אז הבינו התלמידים שכשענה רבי זיידל את מה שענה, הבין ממעשי שלו עצמו את מה שהרב זולבה עושה בנופש.

(קדוש אלול)

בעת שהתגורר הגה"צ רבי זיידל אפשטיין זצ"ל בארץ ישראל, היו תלמידיו מנסים מדי פעם בבין הזמנים של חודש אב לשכנעו שיאות לנסוע לנופש או למנוחה, ותמיד סרב ולא רצה לשמוע על כך. פעם כשניסו לשכנעו אמרו לו, שהלא עמיתו מרן הגר"ש זולבה [זצ"ל] נוסע בכל שנה בחודש זה למנוחה. כששמע זאת עשה תנועת ביטול בידו ואמר: "מה, אתם באמת חושבים שהרב זולבה נוסע לנוח? הוא נוסע להכין עצמו במקום שקט לאלול". השומעים חשבו שזו התחמקות. לימים כשנסתלק הרב זולבה זצ"ל הוציא

האב המודאג שלח ללא כל שהיות את המזוזה לבדיקה כעצתו של הגר"ח קניבסקי. והנה למרבה התדהמה, העלתה הבדיקה טעות מוזרה ביותר...

מה קורה כשבמזוזה כתוב "ואכלת ואכלת"...

ללא כל שהיות שלח האב את המזוזה לבדיקה. והנה למרבה התדהמה, העלתה הבדיקה טעות מוזרה ביותר בנוסח המזוזה: במקום "ואכלת ושבעת", נכתב שם - "ואכלת ואכלת"...

(איש לרעהו מתוך 'רבי חיים')

וּכְתַבְתֶּם עַל מְזוּזוֹת בֵּיתְךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ (דברים ו ט)
לביתו של מרן הגאון רבי חיים קניבסקי שליט"א הגיע פעם אב מודאג ותינה בפניו את צרתו: "בני אוכל ללא הפוגה, ואינו מגיע לתחושת שובע". המליץ לו רבי חיים: "כדאי שתבדקו את המזוזות".

דרושה היתה רק חתימתו של ראש הישיבה כדי להעביר את כספי הירושה לטובת הישיבה. אך הגרי"ד מחה: "איך אני יכול לחתום שקיבלתי את הכסף, בעוד שטרם קיבלתי?!"

זהירותו המופלגת של הגרי"ד סולובייצ'יק זצ"ל שלא לשנות מאומה מן האמת

השליח עמד נבוך ואובד עצות. הלוא עורך הדין הזהירו שאין לראש הישיבה כל סיכוי לקבל את הירושה בלעדי חתימתו על קבלה זו. רבות ניסה לשדל אותו להטביע את חתימתו לטובת הישיבה, אך לשווא. לבסוף הבזיק הגרי"ד בעצה מעשית שתיישב את ההדורים. והיא, שיחתום על קבלה ריקה, ורק לאחר שהשליח יקבל את המעות ירשום בקבלה את יתר הפרטים.

(איש לרעהו' מתוך טל אורות)

"זכר אמרו זכרונם לברכה ודובר אמת בלבנו, כגון רב ספרא זכו', להודיעך עד היכן חובת האמת מגעת. זכר אסרו לתלמיד חכם לשנות בדבורו חוץ משלשה דברים" (מסילת ישרים פרק יא)
הגאון רבי יוסף דב סולובייצ'יק זצ"ל, ראש ישיבת בריסק, עיין בקבלה שהניח לפניו השליח. דרושה היתה רק חתימת ידו של ראש הישיבה, וכספי הירושה של אחד העשירים יועברו ישירות לישיבה. ברם הגרי"ד מחה: "היאך אני יכול לחתום שקיבלתי את הכסף, בעוד שטרם קיבלתי? הרי זה שקר!".

"מה שהחזיק את ההתמדה שלי בלימוד 'הדף היומי בהלכה', היה דווקא הלימוד בספרי המוסר של החפץ חיים"

הרה"ג רבי שלמה דנישבסקי, אחד מ-12 הנבחרים המופלאים של 'דרשו' שלא החמיצו מעולם מבחן ב'דף היומי בהלכה', מספר על הלימוד ועל מה שאפשר לו להתמיד בו לאורך השנים

יעקב א. לוסטיגמן

עוד מוסיף הרב דנישבסקי: "כמובן גם לפרישה הבינלאומית של 'דרשו' היתה תרומה גדולה לעניין. בכל מקום שבו אתה שוהה, אתה יכול למצוא סניף של 'דרשו' ולעשות את המבחן. כך קרה פעם שנאלצתי לשהות מספר שבועות בארגנטינה משום שאמי שתהיה בריאה, היתה מאושפזת אז בבית החולים שם. באותה התקופה היה מבחן של 'דף היומי בהלכה', ולאחר בירור קצר נאמר לי במשרדי 'דרשו' שיש אפשרות לעשות את המבחן במוקד הבחינה הפועל בבית כנסת בעיר בואנוס איירס. כמובן נסעתי לשם, נסיעה לא קצרה, ועשיתי את המבחן בס"ד".

- יש לך מסר או 'טיפ' שהיית רוצה לומר לאנשים אחרים המתלבטים אם ללמוד 'דף היומי בהלכה', או מחפשים עצה כיצד יוכלו לדבוק בלימוד ובמבחנים לאורך שנים?

"כשאני התחלתי ללמוד דף היומי בהלכה, היו אנשים מועטים שעשו את זה. התוכנית היתה בתחילת דרכה, ורבים חשבו שמדובר ברעיון שלא יצליח להחזיק מעמד, כמו רעיונות רבים אחרים שנראים מוצלחים, אבל בפועל לא מצליחים להתרומם. אבל לא שאלתי שאלות, ראיתי שיש לי הזדמנות ללמוד ולהיבחן וקפצתי על העגלה.

"אני חושב שכל יהודי צריך לשאוף ולפעול בכל כוחו כדי לדעת משנה ברורה. אלו החיים שלנו בעולם הזה, לעבוד את ה' ולעשות רצונו על פי ההלכה. איך נוכל למלא את הייעוד שלנו אם לא נדע את ההלכה? ואיך נדע אותה אם לא נלמד אותה בקביעות ולאורך שנים?

"אני תמיד אומר לחברים והמכרים שלי כאן בנתיבות: בואו תנסו להצטרף, תטעמו את טעמו המתוק של הלימוד הזה והמבחנים החודשיים, ותראו שגם אתם לא תוכלו להפסיק. ב"ה כבר הצטרפו רבים, אבל עוד ארוכה הדרך. אנחנו, כולנו, צריכים לעבוד עוד זמן רב, לשכנע ולהשפיע על כולם שיצטרפו ללימוד הזה, ואשרי מי שמביא את הברכה הזאת אל ביתו ואל לבו".

הרב שלמה דוד דנישבסקי, הוא אחד מ-12 הנבחרים המופלאים של 'דרשו', שמעולם לו החסירו מבחן ב'דף היומי בהלכה' מאז יצאה התוכנית לדרך, ועד כה ערכו כבר למעלה מ-140 מבחנים.

פנינו לרב דנישבסקי וביקשנו לשמוע כיצד הצליח לעשות זאת, חודש אחר חודש, לאורך כ-11 שנות קיומה של התוכנית.

"האמת שתמיד השקעתי בלימוד המשנה ברורה, לצד הטור והשולחן ערוך על נושאי כליהם שאני לומד באופן מסודר ועקבי במסגרת הכולל בו אני לומד, כולל 'משכן התורה' בעירי נתיבות", מספר הרב דנישבסקי, שכיום כבר עושה 'שימוש' אצל כמה מחשובי הפוסקים בדורנו.

"אבל למרות הכל היו סימנים ב'אורח חיים' שאף פעם לא הצלחתי להגיע אליהם וללמוד אותם באופן יסודי. כשנפתחה התוכנית החלטתי שאני מנסה. עשיתי את המבחן הראשון ונהניתי מאוד. המשכתי למבחן הבא, וכך כל פעם התקדמתי עוד שלב, עד שסיימתי אל כל ששת חלקי המשנה ברורה, והחלטתי שאני מנסה לעשות זאת פעם נוספת, במסגרת המחזור השני.

"עד שלא התקשרתם אלי וסיפרתם לי שמעולם לא החסרתי מבחן, אפילו לא שמתי לב לכך, כי לא הסתכלתי על זה כפרויקט של שבע שנים, אלא כפרויקט של חודש ועוד חודש.

"אבל האמת שמה שהחזיק אותי בתוכנית הזאת יותר מכל דבר אחר, לפחות לאורך המחזור הראשון, היה הלימוד היומי של המוסר בספרי החפץ חיים. נבחנו 'הדף היומי בהלכה' לומדים מדי יום קטע קטן מספרי המוסר של החפץ חיים, ואני תמיד רציתי לעשות זאת, כי מצאתי טעם מיוחד בספריו של החפץ חיים. הפעם הצלחתי לעשות זאת לראשונה, והסיום הזה היה חשוב בעיני לא פחות מהסיום של המשנה ברורה".

(להמשך קריאה לחץ כאן)

פניני הפרשה

שח ר' נטע בשמחה למרן הגרי"ז, כי הוא מתארח עמו באותו מלון, ולא עוד אלא שחדריהם סמוכים זה לזה. מיד הרצינו פניו של הגרי"ז והוא שאל: "באיזו שעה נוהג אתה לעלות על יצועך בלילה?"

על מה דאג מרן הגרי"ז סולובייצ'יק זצ"ל בעיירת הנופש בשווייץ

"אם על כך דאגתו, אנא אל ידאג", הרגיע האיש את מרן. "שמחה גדולה היא לי לשמוע את הבריסקער רב בעת שאומר קריאת שמע שעל המטה".

גם לשמע דברי הרגעה אלו עדיין לא נחה דעתו של מרן והוא הוסיף והקשה: "ומה יהיה על שנת זוגתכם? שמא מפריע אני לה בכך?"

"אין מקום לדאגה", השיב האיש מניה וביה. "בטוחני כי גם זוגתי שמחה בכל מאודה לשמוע את הבריסקער רב בעת שאומר קריאת שמע".

כששמע מרן את תשובת האיש סירב לקבל את דבריו ואמר: "אף על פי כן צריכים אתם לשאול את פיה על כך. אי אפשר לסמוך בענין זה על השערה בלבד." (ספר הרב מבריסק חלק ב')

יְעִשִׂיתָ הַיָּשָׁר וְהַטוֹב בְּעֵינֵי ה' (דברים ו' יח)

בעת ששהה מרן הגרי"ז מבריסק בעיירת הנופש שילץ אשר בשווייץ, התהלך באחד מן הימים בסמטאותיה של העיירה והנה הופיע מולו יהודי חסידי. היה זה ר' נטע פרנס, שבא להקביל את פני מרן הגרי"ז. לאחר שנתן לו ידו לשלום שח למרן בשמחה אודות הזכות שנפלה בחלקו להתארח באותו מלון עמו, ולא עוד אלא שחדריהם סמוכים זה לזה.

כששמע זאת מרן הרצינו פניו, ומיד שאל אותו: "יאמר נא לי מר, באיזו שעה נוהג אתה לעלות על יצועך לישון בלילה? הלא יהודי מבוגר אני, ופעמים רבות ישן אני בשעה מאוחרת, ואז כשאקרא את קריאת שמע שעל המטה באריכות ובקול רם, אפשר שאפריע לכם לישון" - שח מרן בדאגה כנה לאיש.

הנהג אמר שאם נשלם לו מראש יוזיל את המחיר ב-20 שקלים, האם הדבר מותר?

משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

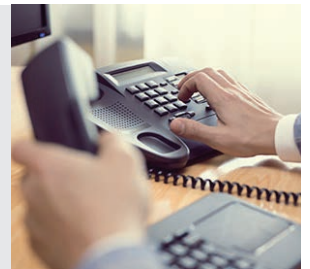
בתחילת העבודה ישלמו פחות, ואם ישלמו בסוף ישלמו יותר, כיון שבשעת התשלום קונה אותו ואין זו הלואה. וזאת בלבד שלא יקדים את התשלום לפני שהתחיל במלאכה ולא יאחר אחר שסיים את המלאכה, ובתנאי ששוכר את הפועל בעצמו ולא שמזמין קבלן או חברה שמעסיקה פועלים, שאז אינו קונה את הפועל העובד בפועל.

ובענין מצות שכר שכיר יש עצה פשוטה, שיתן את הכסף ויודיע לנהג שיהיה כפיקדון עד סוף הנסיעה; או שישלם את רוב הסכום, וישאיר כמה שקלים לקיום מצות שכר שכיר.

שאלה: הזמנו נהג הסעות לנסיעה לקברי צדיקים במרון, צפת, עמוקה וטבריה למשך יום שלם. הנהג קבע מחיר, וכשהתחלנו לנסוע אמר שאם ישלמו לו מראש יוזיל את המחיר ב-20 שקלים כיון שנחוץ לו כסף כדי לתדלק. אמר יעקב: "הרי זו ריבית, שכן עבור הקדמת התשלום מוזיל מהמחיר". אמר דוד: "כיון שיש מצוה של שכר שכיר, 'ביומו תתן שכרו' ולא תלין פעולת שכיר, נמצא שאם משלמים מראש מפסידים את המצוה, כי המצוה מתקיימת רק כשהגיעה שעת החיוב". כיצד יש לנהוג?

תשובה: לגבי שאלת הריבית יש לדעת, שבשכירות פועל מותר לקבוע הוזהל מראש כאשר התחיל במלאכה. כלומר, מותר לפועל להתנות שאם ישלמו

מתי אסור לשדכן להרבות בשבחו של המדובר משום איסור אבק לשון הרע?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'חפץ חיים'

זה השלחן ח"א עמ' טז) שמותר לו להרבות בשבח [כשהוא אמת], שבאופן זה אין חשש שיסיים דבריו בגנאי. אלא שבאופן שהשומע מכיר את המדובר אין להרבות בשבחו מפני שיתכן שיאמר לו 'מדוע אתה מרבה בשבח'. לדבר עם אומן אודות בני אומנותו, כתב בשמירת הלשון (שער התבונה פ"ג) שאף כשאינו אומר עליו גנאי או שבח נכון מאד להיזהר מלדבר כלל. והוסיף, שאם מוכרח לדבר עמו אודותיו, יקצר את עמידתו עמו כדי שלא ייגרר לספר לשון הרע.

כתב הספר חסידים (סי' טז) שאין לשבח עשיר בפני עשיר אחר, אכן לשבח ירא שמים בפני ירא שמים אחר כתב שם שמותר, מפני שהשומע שמח בדבר ואינו מתקנא בו אלא מוסיף חכמה ואומר אעשה כמעשיו.

אחד האופנים של איסור אבק לשון הרע, שמזכיר 'חפץ חיים' בכלל ט' מהלכות לשון הרע סעיף א', הוא להרבות בשבחו של אדם אפילו שלא באוזני שונאיו [אך באוזני שונאיו אסור לדבר אפילו קצת בשבח].

בביאורים ומוספים מביאים פרטים שונים בגדר איסור זה, ונזכיר כאן חלקם: גדר ריבוי שבח, יש שכתב (נתיבות חיים) שהוא דוקא כשלפי הנסיבות נראה הדבר כזר בעיני השומעים או בעיני המספר בעצמו, אבל לשבח שבח גדול שהולם את האיש ההוא בעיני השומעים ולא נראה בעיניהם כדבר מוזר, מותר. אם לא מרבה בשבח, רק שמשבחו בכמה מעלות שיש בו, ומדבריו ניכר שהוא חסר בשאר המעלות שלא הוזכרו, התבאר בבאמ"ח (ס"ק ה) שאף זה אסור משום אבק לשון הרע.

שדכן הרוצה להרבות בשבח צד אחד בפני הצד השני, כתב הגר"ש דבליצקי

הנקמה - מתוקה מדבש!

מתוך הנלמד השבוע בתוכנית קנין חכמה:

ולפי שהצד הולך ומרתים את הלב, ומבקש תמיד להניח לפחות איזה רשם או איזה זכרון מן הדבר, ואם לא יוכל להשאיר זכרון גדול, ישתדל להשאיר זכרון מועט. יאמר דבך מ'של לאדם, אם תרצה לתן לאיש הזה את אשר לא רצה הוא לתת לך פשגבך, לפחות לא תתנו ב'סבך פנים פנות, או אם אינך רוצה להרע לו, לפחות לא תיטיב לו טובה גדולה, ולא תסייעהו סיוע גדול; או אם תרצה גם לסייעו הרבה, לפחות לא תעשהו פגניו, או לא תשוב להתחבר עמו ולהיות לו לרע, אם מחלת לו שלא תרצה לו לאוּב - די בזה, ואם גם להתחבר עמו תרצה, אך לא תרצה לו כל כך חבה גדולה כב'ראשונה, וכן כל פ'יצא בזה מפיני ה'חריצות ש'ב'צ'ר, מה שהוא משתדל לפתות את לבות ג'ני האדם. על פ'ן ב'אה התורה ו'כללה ק'לל שהפ'ל נ'כלל בו, "ואהב'ת להע'ך כמוך", כמוך ב'לי שום הפ'רש, כמוך ב'לי ח'לוקים, ב'לי ת'חבולות ומ'זמות, כמוך מ'מש. [מסילת ישרים פרק יא]

השנאה והנקמה קשה מאד לשימלט ממנו לב הותל אשר ל'גני האדם. כי האדם מרגיש מאד בעלבונותיו, ומצטער צער גדול. והנקמה לו מתוקה מדבש. כי היא מנוחתו לבדה, על פ'ן ל'שי'היה כ'כוחו לצ'זוב מה ש'טב'עו מ'כ'רית אותו, ו'עבר על מ'דותיו ולא יש'נא מי ש'העיר בו השנאה ולא י'קם ממנו ב'ה'ז'מן לו ש'יוכל לה'קם, ולא י'טר לו, א'לא את הכל יש'כח ו'יסיר מ'לבו ק'אלו לא היה - ה'ז'ק ו'אמ'י הוא, והוא קל בק ל'מ'ל'אכי הש'רת ש'אין ב'י'ניהם המ'דות ה'ללו, לא א'ל ש'וכ'ני ב'תי ח'מר א'שר ב'ע'פר ו'ס'ודם.

א'מנם ג'זבת מ'לך היא, והמ'ק'אות ג'לויים ב'אר הי'טב, א'ינם צ'ריכים פ'רוש, "לא תש'נא את א'חיך ב'לב'בך" (ויקרא יט). "לא תק'ם ולא ת'טר את ג'ני ע'מך" (שם). ו'ע'ננו ה'נק'מה וה'נ'טי'ה י'דוע, ד'ה'ינו, נ'ק'מה - ל'מ'נע מ'הי'טיב ל'מי שלא ר'צה לה'יטיב לו, או ש'הרע לו ב'ב'ר. ו'נ'טי'ה - לה'ז'פ'יר ב'עת ש'הוא מ'יטיב ל'מי ש'הרע לו אי'זה ז'כרון מן הר'ע ש'ע'שה לו.

באחת ההזדמנויות שזכיתי לצאת עם רבנו לנאות דשא בהרי צפת, שאלתי למה איווה למושב לו למנוחת נפשו דווקא את עיר הקודש צפת, הרי ישנן ערים נוספות בארצנו הקדושה שאווירה דארץ-ישראל נושב בהן בצחות ובנעימה

הרה"ח ר' מנחם אליעזר מוזס שליט"א מספר על השעות הנעלות בנאות דשא עם כ"ק מרן אדמו"ר בעל 'חכמת אליעזר' מסערת ויזניץ זצוק"ל

וְהָיָה כִּי יִבְיָאָה ה' אֱלֹהֶיךָ אֶל הָאָרֶץ (דברים ו, י)

היה זה מחזה קבוע שחזר על עצמו מדי שנה בשנה. עם פרוש חודש תמוז, היה כ"ק מרן אדמו"ר ה'חכמת אליעזר' מסערת ויזניץ זצוק"ל, עוזב את ביתו בקרית רמת ויזניץ שבחיפה ועובר למשכן קדשו במרומי הר כנען בעיה"ק צפת. שם איווה למושב לו במשך שבועות ארוכים שנמשכו בדרך כלל עד תחילת חודש הרחמים והסליחות. בימים אלו היה רבנו זצוק"ל אוגר כוחות לקראת השנה החדשה העומדת בפתח והיה יוצא מדי פעם לשאוף את האוויר הצח הנושב בהרי הגליל בסביבות צפת ומבואותיה, כאשר עלי דרך היה סגל הנוכחים המצומצם זוכה להיחשף לעולם טמיר ונעלם מאורחות חייו ומהליכותיו של רבנו, מה שבימים כתיקונים לא ראו ולשמעו.

"היה זה תענוג נפלא ומרומם ביותר שלא יישכח לעולמים", שח לנו שלוחא דרבנן וציר נאמן, הרה"ח ר' מנחם אליעזר מוזס שליט"א, שזכה להתלוות לרבנו בטיולים היומיומיים משך שנים רבות ומילא את אסמיו שובע עד בלי די. "בשעות אלו של היציאה לשוחר בנאות דשא, היתה רוחו של רבנו נינוחה ושלווה, או אז פתח פיו בחכמה לספר לנו זכרונות הוד משנים קדומות, מימי ילדותו בצל קדשו של זקנו מרן הסב"ק בעל 'אהבת ישראל' מויזניץ ז"ע, לצד גילויים רבים מאצרותיו שהיו נחשפים רק באותן שעות נעלות במחיצתו הטהורה הבלתי נשכחת".

היה זה רק לאחרונה, עת שהה הרה"ח ר' מנחם אליעזר מוזס שליט"א בעיה"ק צפת במחיצת קדשו של כ"ק מרן אדמו"ר מסערת ויזניץ שליט"א, ששח לו בנעימה: "בכל פעם שבאת אל אבי הק' ז"ע, היה מתלבש בחדווה מיוחדת ופתח פיו בחכמה לספר מעשיות שלא שמענו מעולם, והיה מעלה בערגה את זכרון בית אבותיו הק', דברים שלא היו יוצאים מפיו בשאר ימות השנה". המשיך מרן האדמו"ר מסערת ויזניץ שליט"א באמרו: "אין זה כי אם משום גודל החביבות שרכש אליך, שראה בך כלי מחזיק ברכה שיעביר את הדברים הלאה לדורות הבאים" צפת עיר מכורתו

"באחת ההזדמנויות שזכיתי לצאת עם רבנו לשוחר בנאות דשא בהרי צפת", פותח הרב מוזס את שיחתו הנרגשת על הקשר הנפשי שהיה לרבנו עם עיר הקודש צפת, "שאלתי למה זה ועל מה זה איווה למושב לו למנוחת נפשו דווקא בעיר הקודש צפת, הרי ישנן ערים נוספות בארצנו הקדושה שאווירה דארץ-ישראל נושבת בהן בצחות ובנעימה, ובאם נכון הדבר שישנה סיבה מיוחדת השמורה עמו לגבי צפת דווקא?"

"למרבה ההפתעה, השיבני שאכן נפשו ורוחו קשורות בצפת באלפי נימים, היות וזקנו [אבי אמן] הרה"ק רבי אליעזר ניסן מדז"קוב ז"ע התגורר בצפת והיה מדמויות ההוד שבה, ומשכך, הרי הקשר אל צפת מתחיל כבר במשפחתו ומשם התקשרותו להאי אתרא קדישא, עיר הקודש צפת, עיר שהתהלכו בה מלאכי עליון ושרפי מעלה, מגורי האריז"ל ועד תלמידי הבעש"ט הק' ז"ע. רבנו התבטא אז ואמר לי בצחות לשונו: 'איך האב דאס אין די גנים'"

מספר שבועות אחרי הסתלקותו של מרן ה'מקור ברוך' ז"ע בשנת תשכ"ד, כאשר באחד הימים בעודי מתהלך ברחובה של עיר בעיה"ק ירושלים, רואה אני את רבנו עומד ומחפש דבר-מה. לשאלתי מה מעשיו כאן סמוך ונראה לגבול הירדני [ברח' בר אילן שם היה הגבול לפני מלחמת ששת הימים], השיבני שהוא זקוק לעזרה ממני בשני דברים: שאקח אותו לבית מדרש כדי שיוכל להתפלל תפילת מנחה לפני התיבה [היה זה כאמור בשנת ההסתלקות של מרן ה'מקור

ברוך"] ושאכוון אותו לשכונת מטרסדורף, שם היה צריך לסדר מספר עניינים. "לימים, כאשר שוחחתי עם רבנו על אותה תפילת מנחה שלקחתי באותה שעה לזכרונו משה', סיפר לי בצחות שתפילה זו זכורה לו ביותר ולעולם לא ישכחנה, כי אחד דפק על השולחן כדי שיתפלל יותר מהר ולעומתו השני הרעים בקולו שיתפלל לאט יותר, וכן הלאה, כל אחד השמיע וחיווה את דעתו הסותרת מרעהו.

איזה מעשה מיוחד נחקק ביותר מאותם טיולים?

ר' מנחם אליעזר נענה ומשיב, שכל טיול היה אצלו בחינת 'יום טוב' ומכל טיול יכולים לספר שעות ארוכות בלי גבול וקצבה. אך בכל זאת ניאות לספר לנו סיפור אחד, אפס קצהו מהים הגדול: "היה זה בשנה אחת שרבנו העדיף לשבת בביתו נאוה קודש בצפת ולא אבה לצאת החוצה לשאוף אוויר צח בין ההרים והגבעות. המשמשים בקודש ביקשו ממני באופן מיוחד, שאנסה להשפיע על רבנו שיסכים לצאת מהבית לשוחר בנאות דשא, ואכן עלה במחשבתי רעיון מיוחד שעל ידו אצליח לפעול את הדבר אצל רבנו. באתי לרבנו ואמרת, שברור אצלי הדבר שאם רבנו יצא מביתו ללכת בינות ההרים יהיה לו יותר קל אחר כך להתפלל לפני התיבה בראש השנה, כך שכל פסיעה בהרים שווה פסוק במלכויות זכרונות ושופרות... כיון ששמע רבנו את הדברים, נתרצה ובקש ממני שאקח אותו למקומות מעניינים שעוד לא היה בהם אף פעם. "למחרת היום, באתי ולקחתי את רבינו ליער פשחור הסמוך לכפר עכברה בפאותיה הדרומיים של צפת. בזכרוני היה מונח הטיול שהייתי עם הרה"ק ה'אמרי חיים' ז"ע באותו יער, שהיה באותם ימים מקום מרהיב עין ויפה ביותר, אך לא ידעתי שבמשך השנים הזניחו את המקום והוא איבד לגמרי את יופיו והדרו. ולכן, כשהגענו ליער, נאלצנו ללכת על קוצים וברקנים, והרגשתי מאוד לא נעים על כך שלקחנו את רבינו למקום כזה. אך רבינו שראה את העננה על פניו, ביקש לשמח אותי קצת וכבר בתחילת הדרך פנה אלי בצחות ושאלני: 'נו, מנחם אליעזר! אמרת שכל פסיעה היא פסוק במלכויות זכרונות ושופרות, איזה פסוק מתאים למקום שכזה?!... השבתי על אתר בצחות: 'לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה... רבנו נהנה מאוד מתשובתי הקולעת ואמר לי שגם הוא חשב על פסוק זה התואם מאוד את המקום.

"למחרת ביקש רבנו לנסוע להר מירון (הגרמק) - המזדקף מעל אתרא קדישא מירון- שם יצאנו להליכה באוויר הצח במרומי ההר הגבוה ביותר, ורוחו של רבנו היתה מרוממת במיוחד באותה שעה. במהלך הטיול פנה אלי רבנו ושאל שוב: 'ועל מקום זה, איזה פסוק ממלכויות זכרונות ושופרות אפשר להתאים?!' ורבנו המשיך והשיב מיד: 'וזכרתי את בריתי יעקב ואף את בריתי יצחק ואף את בריתי אברהם אזכור והארץ אזכור', בהסבירו שרק ממקום גבוה כזה הנמצא במרומי הר הגרמק, אפשר לצפות על כל ארץ ישראל ולראות את המקום הגבוה ביותר ואת המקום הנמוך ביותר שבה..."

"זכרוני גם כשהתלוותי פעם לרבנו בנאות דשא בהרי הגליל, כשלצידו בנו יקירו כ"ק מרן אדמו"ר מסערת ויזניץ שליט"א, ובמהלך הליכתנו נאנח רבנו מאוד על צרות ישראל, וכשאחד המשמשים התבטא ואמר שצריכים לתת לרבנו 'ויטמין' טוב לחיזוק כוחותיו ולהטבת בריאותו, התבטא רבינו ואמר: 'ויולסט מיר געבן א גוטע ויטמין? געב מיר א גוטע קוויטל מיט בשורות טובות ומשמחות... (אתה רוצה לתת לי ויטמין טוב? תן לי קוויטל טוב עם בשורות טובות ומשמחות...)

(מתוך 'המבשר קהילות' תמוז תשע"ז)